

Jozua 20.

Geliefde gemeente van onze Here Jezus Christus!

Wat is een mensenleven tegenwoordig toch weinig in tel! Men kan haast geen krant opnemen zonder erin te moeten lezen van moord en doodslag. Dat zult u zeker wel met me eens zijn. Maar... hoe bevinden wij ons daarbij? Hoe voelen wij ons daar nu onder? Ik bedoel bepaald: wij, christenen? U hebt toch immers ook wel eens uzelf geobserveerd tijdens het vernemen van die nare berichten, soms van heel griezelige moordverhalen? Hebt u toen ook bij uzelf gemerkt, broeders en zusters, dat een mens er op den duur enigszins aan gaat wennen? Ook een christenmens? Ik vrees dat we dat ook met elkaar eens moeten zijn. Ook een christen ondergaat nu eenmaal de invloed van het tijdgebeuren, en zo: van de tijdgeest. Met het gevolg dat er, helaas ook bij ons, een zekere devaluatie plaatsgehad heeft van het mensenleven. Och, die wereld van vandaag met haar al veelvuldiger moorden, roofmoorden, lustmoorden, wraakmoorden, moorden wegens misdadig gedrag in het snelverkeer, en zovoorts... "Die wereld van vandaag is nu eenmaal zo, wat doe je eraan? Zullen we de normen ook maar wat veranderen?"

Gemeente! Hebt u zoiets niet ook wel eens bij uzelf geconstateerd? Kom! Luisteren we dan eens naar Jozua 20! Het Schriftdeel voor vandaag.

Waar staat Jozua 20? Wel, Jozua 20 sluit zich ten nauwste aan bij Jozua 14 tot 19. Bij dat deel van het boek Jozua -het tweede deel van dat boek!- waarin we lazen dat God aan Jozua bevel gaf het beloofde land Kanaän onder de twaalf stammen van Israël te verdelen. En dat was nu gebeurd, achter de rug. Welnu, toen was een hoofdstuk als dit heel eenvoudig te verwachten. Een hoofdstuk, waaruit Israël immers vernam... -van Gódswege vernam; het staat erboven!- ...hoe het zich straks in dat land, wanneer het door de respectieve stammen veroverd zou zijn, zou hebben te gedragen. Hoe het onder de ogen van zijn God, en onder de ogen van elkaar, in dat beloofde land zou hebben te verkeren. Dat heeft God toen zijn oude volk ingeprent door de instelling van de zogenaamde vrijsteden, of, zoals ze ook wel genoemd worden: asielsteden.

Het is bepaald opvallend hoe vaak er over die vrijsteden of asielsteden in de heilige Schrift, vóór het boek Jozua al, iets te lezen staat. De HERE blijkt daarover met Mozes herhaaldelijk te hebben gesproken; zeker wel een keer of zes. Behalve waarschijnlijk nog de keren die ons niet meegedeeld zijn, maar waarvan men bij nauwkeurige waarneming, als 't ware tussen de regels door, iets merken kan. Natuurlijk kan ik hierover nu niet volledig zijn; ik doe maar een enkele greep.

Eigenlijk heeft God tot Mozes al gelijk op Horeb, toen Israël daar amper was en toen daar nog totaal geen tabernakel met altaar gebouwd was, gezegd, dat Hij straks voor een plaats zou zorgen, waarheen de onschuldige doodslager zou kunnen vluchten. Dus iemand die zijn naaste metterdaad van het leven had beroofd, mààr... per ongeluk! Het klassieke voorbeeld van zo'n doodslag per ongeluk is de doodslag van iemand door het losschieten van het ijzer van z'n bijl. Hij was met die bijl aan het hakken, het ijzer schoot eraf, dat ijzer trof zijn naaste op dodelijke wijze, maar dan zou zo'n onschuldige doodslager niet behoeven te sterven. Dan mocht hij vluchten naar Gods altaar. Dat zou wél het geval geweest zijn wanneer iemand zijn naaste opzettelijk gedood had. Dan moest zo iemand zonder pardon worden terechtgesteld! Want God had Israël wel zeer lief -'t was zijn uitverkoren volk!- maar als er iemand uit dat volk zich schuldig maakte aan pertinente, opzettelijke overtreding van het verbond dat God op Horeb met Israël had gesloten, als hij dat verbond pertinent overtrad, bijvoorbeeld door ontucht met de vrouw van een ander, of met de verloofde van een ander, of door aanranding van een vrouw of meisje, of door mensendiefstal -zielendiefstal; "kidnapping" zouden wij vandaag zeggen-, enzovoorts, dan moesten zulke misdaden... -natuurlijk na behoorlijk onderzoek door de raad der oudsten, ook wel genoemd: "de gemeente"; "raad der oudsten", dat is in de Schrift vaak "de gemeente", en "gemeente" is vaak "de raad der oude mannen"- ...dan moest die misdaad met de dood worden gestraft!

En zo was het ook met doodslagers; tenminste... met opzettelijke doodslagers! Wat wij dus moordenaars noemen. Maar zo was het niet met ónopzettelijke doodslagers. Niet dat God hun abuis zo licht nam! God heeft zélfs het recht erkend van de zogenaamde "goël", dat wil zeggen: van de naaste bloedverwant van het slachtoffer, om de veroorzaker van het ongeluk, dus de ónopzettelijke doodslager, óm te brengen! Hem het leven te benemen! Dat recht heeft God onaangetast gelaten! De HERE heeft het recht erkend van een familie, om er diep verontwaardigd over te zijn wanneer er iemand uit haar midden gedood was; zélfs wanneer het per ongeluk gebeurd was! En de HERE erkende dàn het recht van de naaste bloedverwant om de bedrijver van het abuis op zijn beurt óók te doden! Zo staat het echt in de Bijbel hoor! Aan dat recht, zelfs dát recht om een onschuldige, een ónopzettelijke doodslager te doden, heeft God niet getornd! Begrijpt u me goed: ik heb het dus niet over moord; ik heb het over doodslag, over ónopzettelijke doodslag! Welnu, de HERE heeft niet getornd aan het recht om zelfs aan de bedrijver van zo'n ónopzettelijke doodslag het leven te benemen! Ja ja! Zó is de HERE!

Alleen...! Alleen heeft God voor zó'n speciaal geval een uitweg gewezen door de instelling van vrijsteden. Op Horeb al! Door in te stellen dat een onschuldige doodslager zou mogen vluchten naar het altaar dat straks vóór de tabernakel zou komen te staan. En later is daarbij gekomen de instelling van de vrijsteden of asielsteden. Achter de muren en de poorten van die vrijsteden zou de onopzettelijke doodslager beveiligd zijn tegen de hand van de "goël", de bloedwreker. Maar daar dan ook alleen! Waagde hij zich buiten die vrijstad, dan blééf de bloedwreker altijd nog het recht bezitten hem te doden! Vandaar, dat de man levenslang verplicht was zich binnen de vrijstad schuil te houden! Levenslang! Tot zijn dood toe! Tot de dood hem ervan verlost! Er was maar één uitzondering op die regel: als de hogepriester kwam te overlijden. Vermoedelijk werd daardoor de dood van heel Israël gesymboliseerd, dus ook die van de onopzettelijke doodslager in de vrijstad. Die hoop liet God dan nog open. Maar in elk geval: pas verlossing door de dood!

Ziedaar! Dit is dan Gods gebod geweest inzake de zogenaamde vrijsteden, en we vernemen uit de heilige Schrift dat zowel Mozes als Jozua zich aan dit gebod stipt gehoorzaam gehouden hebben. Mozes heeft nog in zijn laatste levensjaar, levensmaanden eigenlijk, drie vrijsteden aangewezen in Oost-Jordaanland, en Jozua heeft er drie aangewezen in West-Jordaanland. Over dat laatste spreekt onze tekst voor vandaag vooral: Jozua 20. En de bedoeling van dit Schriftdeel zal na de gegeven toelichting zeker wel gemakkelijk te begrijpen zijn, nietwaar? Die bedoeling was deze: God heeft Zijn beloften vervuld dat Israël in het land Kanaän zou mogen ingaan. En Hij heeft daaraan de belofte toegevoegd dat Hij dan in dat land, temidden van die Israëlieten, zou komen wonen, en blijven wonen. Tenminste... op één conditie! Mits Israël zich dan in dat land gedragen zou als volk van Jahweh! En Jahweh was de God des levens; Hij haatte zonde, heidendom en dood! Welnu, dus zou Israël zich daarvoor uit alle macht dienen te wachten. In het land van de Gód van het leven zou slechts passen een rein en heilig vólk van het leven. Om dát Israël nu in te prenten diende onder andere de instelling van de vrijsteden.

Ik zeg: onder andere! Want u weet, die les heeft God Zijn oude volk tevens op allerlei andere manieren ingescherpt. Ik herinner slechts aan de symboliek van de tabernakel met z'n metalen, met z'n stoffen, met z'n kleuren, met z'n figuren, met z'n heilig gerei (de tafel der toonbroden en lichtende kandelaars) die alle gewaagden van leven, léven, léven! De tabernakel zou een stukje vooruitgeschoven paradijs zijn! En om het mogelijk te maken dat God in dat stukje hemel-op-aarde temidden van zondige mensen bleef wonen, had Hij in de woestijn de stam van Levi, de priesterstam, als een kordon om de tabernakel heen laten kamperen. Als een isolatiegordel om de tabernakel heengelegd "...opdat Mijn toorn niet tegen u uitbreke!" En zo zou God nu ook straks in het beloofde land, in Kanaän, wel temidden van de Israëlieten willen wonen, en blijven wonen, màär... dan zouden ze Hem dat natuurlijk niet onmogelijk moeten maken door van dat land een land van de dood te maken! Bijvoorbeeld: zelfs wilde God al niet eens zien dat daarin -in het land Kanaän!- zomaar bloed van een dier op de grond bleef liggen. Bijvoorbeeld van een dier dat geschoten was op de jacht; dan moest dat bloed van zo'n dier met aarde bedekt worden. Laat staan dat God op de bodem van Kanaän mensenbloed duldde! Wanneer dat mensenbloed opzettelijk vergoten was, dus wanneer een Israëliet zich aan moord bezondigd had, dan moest die moordenaar terechtgesteld worden, na behoorlijk

onderzoek natuurlijk. En wanneer dat mensenbloed ónopzettelijk vergoten was, dus per ongeluk, dan zou toch zo'n onopzettelijke doodslager zich terug moeten trekken in de vrijstad. Anders mocht de bloedwreker hem toch eens vinden, en doden! En dan zou er op de bodem van Kanaän... -in Góds land! zo heet Kanaän in Leviticus 23: Góds land: "Denk erom, het blijft Míjn land!"- ...dan zou er in Gods land, onder Gods ogen, onschuldig bloed komen te liggen, en zoiets was voor God niet om te hãrden! Dãt zou Hem het wonen, het blijven wonen in Kanaän, onmogelijk maken. Ziedaar dus Gods bedoeling met deze instelling, met dit Schriftdeel, met Jozua 20, jegens Israël. "Wees heilig, want Ik ben heilig, en maak het Me nu mogelijk dat Ik bij u woon, en blijf wonen!"

Dus nu hebben we over twee dingen gesproken. Ten eerste: over de instelling van de vrijsteden, en ten tweede over de bedoeling van God, met die vrijsteden. Nu nog wat anders. Want nu de latere geschiedenis. 'k Heb nu verteld wat er vóór Jozua 20 staat, en wat volgt er nu op?

Wat heeft Israël met Jozua 20 gedaan? O gemeente! Stel u voor dat ik al die gevallen zou moeten noemen waarin er dóór Israëlieten onschuldig bloed vergoten is, vãn Israëlieten! Denk eens aan de richtertijd? Abimelech slachtte zijn 70 broers af, op één steen! Allemaal, op één na, op één steen! Denk eens aan Saul, die gepoogd heeft de Gibeonieten uit te roeien; die gepoogd heeft de priesters van de HERE in Nob uit te roeien! Afijn, er loopt één bijna ononderbroken bloedspoor van het richtertijdvak naar de tijd van de ballingschap, toen Gods heerlijkheid tenslotte maar door Gods engelen uit de tempel van Jeruzalem naar buiten is gedragen, want God bliefde het niet meer, en Hij nãm het niet meer! Kanaän is toen een tijdlang door de heidenen vertreden, zoals u weet. En tóch heeft God het nóg een keer met Israël willen proberen. Ja, Hij heeft toen zelfs in het vlees onder Israël gewoond! "Hij heeft onder ons getabernakeld", zegt de apostel Johannes. De HERE zond Zijn Zoon, Zijn enige. Maar als er óóit onschuldig bloed in Kanaän vergoten is, dan toen! Petrus heeft getuigd... - Handelingen 3 en ook andere plaatsen, maar vooral Handelingen-: "...de heilige en rechtvaardige hebt gij gedood tegen het oordeel van Pilatus in!" Zie Handelingen 3 en andere hoofdstukken, daar staat het! En toen is het God toch werkelijk te bar geworden, en toen heeft God na het jaar 70 aan de speciale plaats van volk en stad en tempel een einde gemaakt. En toen heeft God... -om met een van de gelijkenissen van de Here te spreken- ...toen heeft God de wijngaard aan anderen gegeven.

En wie zijn dat, die anderen? Ja, dat zijn wij toen geworden, wij, christenen. En hoe hebben wij het er afgebracht? Broeders en zusters, houdt u van kerkgeschiedenis? Bezit u nog een martelarenboek? Niet? Zegt u misschien: "Welnee! Wat doe je nou tegenwoordig met zo'n dik boek in huis? Met een martelarenboek?" Nou, past u maar op! Want juist die dikte van de martelarenboeken, die dikte veroordeelt ons juist! Ik ken geen dun martelarenboek! Ik ken er een paar, maar niet één dun; allemaal dik! Die dikte, die veroordeelt ons! Jaja! óns! ÓNS!! Want u moet niet denken dat wij met de zonde van onze Middeleeuwse voorouders niets te maken hebben, en met alles wat daarna gebeurd is, niets te maken hebben! Pas op! Waarom bad de dichter van psalm 79 dan: "HERE! Reken ons de ongerechtigheid der voorvaderen niet toe!" Wij zijn niet uit de lucht komen vallen! Wij komen uit die kerk! Da's onze moeder! Trouwens, hoe zou God over de christenheid van vandaag denken? Bijvoorbeeld: wat ziet God vandaag in de zogenaamde christenlanden op de grond liggen? Veel onbedekt bloed wegens afschaffing van de doodstraf! Want wij wisten het immers beter dan het geleerd werd in die wetten, waarvan Mozes zei: "Houd u daar nu aan en dan zal men zeggen: "Welk volk heeft zulke rechtvaardige en wijze wetten?"" Maar onze rechters weten het beter, en onze psychologen weten het beter, en onze psychiaters weten het beter; die zijn allemaal veel wijzer dan de wetten van de HERE door Mozes. Misschien zult u zeggen: "Jaja, dat doet de wereld! Dat doen wíj niet, dat doet de wereld! Dat doet het afvallige christendom!" Alsof de christenen die dan de dienst des HEREN niet pertinent verlaten hebben, alsof die altijd wél zo zuinig op elkaar zouden zijn geweest! Alsof christenen elkaar ook in familie- en kennissenkring niet vaak het leven hebben verkort! En hoeveel mensenlevens zal het beruchte vergaderingsbedrijf van christenen niet hebben gekost? En dat, terwijl Jozua 20 niet mínder geldt voor ons, maar méér! Zeg nu niet: "Jaja, maar dat is vervuld! Da's afgeschaft!" Néé! Denk niet dat wij het Oude Testament opzij kunnen zetten, ook niet de wetten van Mozes! Een gereformeerd mens belijdt in artikel 25 dat de SUBSTANTIE daarvan gebleven is! Juist na de komst van de Here Jezus op aarde, en na de uitstorting van Zijn Geest, is de aansprakelijkheid van de Kerk nog veel groter geworden, en onze straf zwaarder! Niet lichter... zwãrder! Hoe vaak heb

ik dat niet gezegd met verwijzing naar Hebreeën 10, en heb ik die "R" laten rollen: "Hoeveel te zwaard-
deRRRRR straf...!" Zo staan wij nu nog onder de wetten van Mozes, maar u moet ze evangelisch verklaren!

O! Denken we daar toch om! Natuurlijk regelmatig, maar vooral ook als we weer eens een week van voorbereiding van het heilig Avondmaal zijn ingegaan! Geliefden! Lieve broeders en zusters! Ik zeg het niet uit de hoogte, maar ik zeg het ook tot mezelf: zie toch allereerst aan die tafel weer Gods goede bedoelingen met ons mensen. Nu weer met ons christenen. Hij wil onder ons wonen, en Hij geeft ons zo graag een goed leven. Léven; een goed leven, in vrede. Als er vrede in het hart is en in onze verhoudingen, dan spaart je dat al een doktersrekening uit! En dan gunt God ons niet alleen een gelukkig leven hier, maar dan gunt God ons straks zelfs het eeuwige leven door Jezus Christus, Zijn lieve Zoon, als Hij terugkomt! Maar pas op! dat u die tafel niet bezoedelt door werken des vleses, door werken des doods. Bijvoorbeeld door elkander het leven te verkorten! Want zouden we dan niet in de grond der zaak, in principe, gelijk zijn aan die afvallige christenheid rondom ons, die maar raak doet en die maar Gods normen overboord werpt en het allemaal veel beter weet. Ja, jaja! maar dan zouden we tonen dat we geen steek beter zijn, geen stéék!

Wanneer ik de tegenwoordige Woord-verlating allerwege rondom ons zie, is het voor mij het grootste raadsel niet, hoe dat gekomen is! Steek maar de hand in uw eigen boezem, en dan voelt u het zomaar! Maar dan is dít voor mij het grootste raadsel: hoe zou het toch komen dat God zó'n christenheid zo lang duldt? Dúldt!! Want God moet wat aanzien! Hij leest de krant mee! Hij heeft het voor die tijd allemaal al gezien, al is 't in 't verborgenste geschied! En om die vraag te beantwoorden denk ik dan vaak maar aan die isolatiegordel rondom de tabernakel. Dan denk ik aan die stam van Levi, waardoor God Zelf Israël heeft willen beschermen voor Zijn toorn! En ik weet wel: die isolatiegordel is er nu weliswaar niet meer, maar hier is ook weer iets méérs gekomen! Daarvoor in de plaats is nu een andere bescherming gekomen! Nu is gekomen het gebed, de voorbede van Christus, op het ogenblik, hierboven, in de hemel! Want elk ogenblik zou God reden en recht genoeg hebben om te zeggen: "Ik maak er een eind aan!" Maar dan bidt Christus blijkbaar nog voor ons; dan treedt hij tussenbeide voor ons, en dan wordt telkens Zijn gebed nog aanvaard. Dan weerhoudt Zijn voorbede God nog; houdt Hij Gods toorn tegen. Maar hoe lang...?? Want Gods geduld is niet onuitputtelijk! Tot hoelang...?? Totdat éénmaal zelfs dat weerhoudende gebed van Christus door God zal worden opzijgeschoven, omdat het God dan genoeg zal zijn, te veel zal zijn..., te bar zal zijn..., niet meer te hârden zal zijn...! En dan zal het oordeel losbreken! O! Bidden we God toch dat wij dan in Jezus Christus aangezien en gerekend mogen worden, anders zullen wij net zo goed omkomen; met een afvallige christenheid en wereld mee omkomen! Omdat men het geduld van de God des levens tot het uiterste heeft getart! En laten we daarom maar eindigen met het slot van psalm 139:

"Doorgrond mij, o God, en ken mijn hart!
Toets mij, en ken mijn gedachten!
Zie, of bij mij een heilloze weg is,
en leid mij op de eeuwige weg!"

AMEN.

lezen: Numeri 25: 9-15
Numeri 25:33-34.

zingen: Psalm 48:1
Psalm 25:4
Psalm 97:4,6
Psalm 139:14.

5 december 1971.